

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloqventiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

X. Virtutis studium cum literis coniungendum esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38994

TERTIÒ, Augetur prudentia cognitione decori, cum animadvertimus in œconomia adhibitum esse iudicium, cum personæ cuiusque sermonem audimus, qui ad naturam, ingenium, mores illius omninò est adpositus.

QUARTÒ, Morum elegantia acquiritur, accuratè gestum agere, moderari manus, vultum, corpus totum ac vocem inflectere & variare condocemur.

JUCUNDITATEM *inde probabis*, quòd ludos scenicos voluptatis ergò, & ad erigendam naturam strictamq; frontem repertos esse scribant plerique. Polybius auctor est, Arcades, quòd erant adèd austeri & duri, quòd civium animos mitigarent, ludos excitasse.

In REFUTATIONE dilues hanc objectionem: Apud veteres probro datum est histrionicam facere. Dices enim id non fuisse mirum, cum quòd argumenta prisca Comœdiarum fuerint levia, litigiosa, nugatoria, impura, tum quòd istæ actiones lenonum, meretricum, parasitorum, servorum callidorum, adolescentum afortorum personis fuerint infectæ: Dramata verò nostra illustres, graves, notas historias, & frequenter è S. litteris petitas continent, ac personæ sunt honestæ, sacræ, aut certè non spurcæ, ut nunc laudi sit omnibus agere.

PERORATIO *gravem habebit adhortationem ad adolescentes*, ut quando res feret, diligentem Actioni Scenicæ dent operam.

X. VIRTUTIS STUDIUM CVM *litteris conjungendum esse.*

*Middendor-
pius lib. I. de
officiis scho-
last. c. 3.*

EXORDIUM à nostrorum temporum deploratione *educetur*, quod cum plurimi sint literarum cognitione imbuti, miserimas tamen Reip. calamitates ab iisdem inferri videamus: cuius causam
cam

eam potissimum esse affirmabis, quod nullam habeant virtutis & pietatis rationem.

PROPOSITIO: Te igitur probaturum, virtutis studium necessariò cum litteris esse jungendum.

CONFIRMATIONIS I. Locus *ab utili*: nam de Zenone Stoicorum principe narrat Laertius (*lib. 7.*) quòd cum vitam verbis & doctrinæ consentaneam, velut exemplum, discipulis suis proponeret, clarissimos viros effecerit. Et Quintilianus *lib. 12.* ait: *Longè facilius virum bonum persuadere Auditoribus rem quamlibet, quam malum; quod ille, etsi falsa & inhonesta fortè proponat, majore cum fide audiatur: hic verò sicut in vita, sic in causa etiam spes improbas habeat, verumq; dicens, frequenter fide careat, &c.* Et Lacedæmonii rem bonam, utilemq; sententiam per viros indoctos quidem, sed probos, ferre malebant, quam per doctos & improbos, quod dehonestari eam turpis authoris contagione putarent. Mera veritas M. Catonis, egere se multis rebus, nihil tamen cupere dicentis, plus (*teste Gellio lib. 13. cap. 12.*) ponderis habebat ad persuadendam parsimoniam, & sustinendam inopiam, quàm Græcorum præstigiæ philosophari se dicentium, umbrasque verborum inanes fingentium, qui se nihil cupere dicebant, cum & habendo, & egendo, & cupiendo arderent.

II. *Ab inutili contrarii*, si quis litteris tinctus negligat virtutem. Homines enim indocti, & virtutis expertes, omnes tempestates & procellas hactenus in Rep. Christiana excitatas concitârunt. *Id probabis variis EXEMPLIS.* Simon Magus, cum nonnullam haberet litterarum cognitionem, usq; eò se extulit, ut contra Christianæ religionis duces Apostolos, & homini liberam voluntatem eriperet, & solam fidem percreparet. Paulus Samosatensis, & Apollinaris doctrinæ spiritu inflati, solam

38. VIRTUT. CUM LITT. ESSE CONJ.

Christi divinam naturam prædicabant, & insanis-
simis motibus Orientem perturbabant. *Novatus*
ob doctrinæ existimationem superbus, Cornelio
Pontifici sese opposuit, divinæ potentæ & Chri-
smatis Sacramenta convulsit, & Orbem Christia-
num in diversas factiones distraxit. *Porphyrus* Phi-
losophus arrogans, cum rerum cognitione se om-
nibus mortalibus præstare arbitraretur, risit nefa-
riè Apostolos, Christianæ religionis antesignanos
& principes, illis Evangelistarum monumentis,
in ipsum deniq; Christum, plenus septicipiti be-
stia, impuro ore vehebatur, atque eas suis ineptiis
atque nugis turbas dedit, quas longa vix omninò
fæcula compresserunt. *Arrius*, gloriæ cupiditate
inflammarus, & Dialecticæ loquacitatis non ex-
pers, tantum ubique terrarum tumultum excita-
vit, ut nec Constantini diligentia & cura, nec sacri
Conciliî Nicæni divina autoritate, nec ducen-
torum aut trecentorum annorum spatio componi
facile potuerit, *Hic per præteritionem Aerii, Mace-*
donii, Pelagii, Berengarii, & aliorum hæreticorum,
transibis ad nostri temporis hæreticos, qui quantum in-
cendium, cum in Germania, tum in Gallia, Britan-
nia, Scoria, Livonia, aliisq; Europæ ditionibus ex-
citaverint, in confesso est.

III. *A necessario*: quia ab omni vitio, & turpitu-
dine abstinere debet is, qui studet alios meliores
reddere, & virtutes cum doctrina in animos alio-
rum cum fructu aliquo, & gloria transfundere. Re-
ctè enim S. Chrysostomus: *Optimam, ait, doctrinam*
esse, vita docere. Qui autem docent tantum, ait Lactan-
tius, & non faciunt, ipsi præceptis suis pondus detra-
hunt: quis enim obtemperaret, quando ipsi præceptores
docent non obtemperare? S. Ambrosius hanc necessi-
ratem docet his verbis: Quis è turbida aqua potum
petat? quis utilem causa aliena judicet, qui videt inuti-
lem vita sua. An idoneum eum putabo qui mihi det con-
silium

Hom. 3. in
Act. Apost.

Lib. 3. c. 10.
2. de off. c.

felium, quod non dat sibi? mihi eum vacare credam, qui sibi non vacat? &c.

PROPOSITIO *continebit adhortationem ad studiosos, ut virtutis studio diligenter incumbant.*

XI. LINGVÆ GRÆCÆ

commendatio.

PRINCIPIUM *sumes à quorundam hujus temporis incredibili cecitate, quorum ratio tam cæcis ignorantia tenebris involuta jacet, ut, etsi minime illi mali sint, magnoq; alioquin ad politioris litteraturæ studia promovenda amore rapi videntur, tamen nescio quo opinionis errore ducti, ad solidam & perfectam rerum pulcherrimarum cognitionem, sine Græcarum litterarum usu & peritia perveniri posse arbitrantur.*

PROPOSITIO: *Hanc igitur omnibus mansuetiorum Musarum studiosis perniciosam opinionem tua qualicunq; oratione convellendam esse dices.*

CONFIRMATIONIS I. *Locus à necessitate. Usque eò necessaria est huius linguæ peritia, ut sine ea frustra quodammodò omnes laborum vigilias in doctissimorum virorum monumentis evolvendis consumseris. Etenim cum omnium artium parens Græcia semper extiterit, Latinumque sermonem non disciplinis modò, sed verbis etiam locupletarit, quidquid fere eximium in latinorum scriptis inveniri potest, id solum Græcis acceptum ferri debet, quod & ipse Romanæ eloquentiæ parens Cicero dissimulare nequit, qui nisi se totum ad Græcorum imitationem contulisset, nunquam ad tantam rerum cognitionem, dicendique facultatem pervenisset. Philosophia & artes liberales cum Græca habeant nomina, à Græcis esse profectas, quis ignorat? Sed & ipsa sacrarum litterarum arcana litteris Græcis continentur, earumque interpretes, vel Græci fuerunt, vel litteras*